

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ในด้านวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม การประเมินผล
ประโยชน์ ปัญหาและอุปสรรค

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีสามกลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอน
ในโรงเรียนประถมศึกษาเฉพาะที่อยู่ในโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 71 คน และผู้วิจัยได้รับแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามคืนจาก
ประชากรคิดเป็นร้อยละดังนี้ ผู้บริหารได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100 ครูแนะแนวได้รับคืนคิดเป็น
ร้อยละ 100 ส่วนครูผู้สอนได้รับแบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 78.46

ตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ไปแล้ว 3 ปี คือ ปีการศึกษา 2528 - 2530 เฉพาะผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อจำนวน 296 คน และ
ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 79.73

2. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4 ประเภท รวมทั้งหมดเป็น 6 ฉบับ
ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ มี 2 ฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และแบบสัมภาษณ์ครู
แนะแนว

2.2 แบบสอบถาม มี 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามครูผู้สอน และแบบสอบถาม
 ผู้สำเร็จการศึกษา

2.3 แบบสังเกตกิจกรรม

2.4 แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามส่วนหนึ่งไปทางไปรษณีย์ และออกแจกแบบสอบถามในส่วน
 ที่เหลือด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลจากเอกสารของโรงเรียน ส่วนแบบสังเกต
 กิจกรรมได้ไปเก็บข้อมูลตามช่วงเวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมส่วนหนึ่ง และให้ผู้เกี่ยวข้องช่วยเก็บ
 ข้อมูลอีกส่วนหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติดังนี้

4.1 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 หาค่าร้อยละ แล้วนำ
 เสนอในรูปของตารางและความเรียง ตอนที่ 3 หาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำ
 เสนอในรูปของตารางและความเรียง

4.2 แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ตอนที่ 1 และตอนที่ 3 หาค่าร้อยละ
 แล้วนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง ส่วนตอนที่ 2 นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบน
 มาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

4.3 แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตกิจกรรม และแบบบันทึกข้อมูลจาก เอกสารของ
 โรงเรียน นำมาจัดหมวดหมู่แล้วนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

การสรุปผลการวิจัยนี้ ได้นำเสนอตามลำดับความสำคัญของเรื่องที่จะศึกษา ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความเข้าใจด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมของโครงการ
- ตอนที่ 4 การประเมินผลโครงการ
- ตอนที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ
- ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพของครูผู้สอน

- 1.1 ครูผู้สอนร้อยละ 62.75 มีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
- 1.2 ครูผู้สอนร้อยละ 80.39 เป็นหญิง และร้อยละ 19.61 เป็นชาย
- 1.3 ครูผู้สอนร้อยละ 90.20 มีวุฒิปริญญาตรี
- 1.4 ครูผู้สอนร้อยละ 74.51 ทำหน้าที่อื่นด้วยนอกจากสอน
- 1.5 ครูผู้สอนร้อยละ 82.35 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนว

2. สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

- 2.1 ผู้สำเร็จการศึกษามีอายุตั้งแต่ 12 ปี ถึง 15 ปี ร้อยละ 39.83 มีอายุ 12 ปี และเป็นหญิงมากกว่าชาย โดยร้อยละ 52.12 เป็นหญิง ร้อยละ 47.88 เป็นชาย
- 2.2 ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 73.31 ทำงานอยู่บ้านนายจ้าง ร้อยละ 67.37 สมัยครงานด้วยตนเอง ร้อยละ 91.95 มีความพอใจในงานปัจจุบัน ร้อยละ 10.59 คอพบว่าถ้าจะเปลี่ยนงานก็เพราะต้องการงานที่มีรายได้มากขึ้น และผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 90.25 ได้ใช้ความรู้จากโรงเรียนในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ความเข้าใจด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ครูผู้สอน ร้อยละ 72.55 ตอบว่า โรงเรียนในโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ ได้มีการประชุมครูเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับโครงการ ร้อยละ 62.16 ตอบว่า มีการประชุมโดยการ สอดแทรกกับการประชุมอื่น ครูผู้สอนร้อยละ 48.64 มีความรู้ความเข้าใจในโครงการระดับ ปานกลาง และร้อยละ 54.05 ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูแนะแนวทุกคน และครูผู้สอนจำนวน 19 คน ในโรงเรียน ทั้ง 3 โรงเรียน เกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้ผลดังนี้

1. ทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า วัตถุประสงค์ของโครงการที่จัดทำขึ้นนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝน มีทักษะ มีประสบการณ์ และได้รับความรู้ด้านอาชีพและการประกอบอาชีพ โดยตรง

2. วัตถุประสงค์ของโครงการต้องการให้โรงเรียนในโครงการเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่น เพื่อให้มาศึกษาและดูงานการจัดโครงการ

3. ด้านการทดลองระบบงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเครื่องมือ เครื่องใช้ มา มอบให้ แต่ไม่เพียงพอ

4. โรงเรียนในโครงการทั้ง 3 โรงเรียน มีการจัดระบบงาน มีการเขียนโครงการ และมีการจัดบุคลากรรับผิดชอบงาน

ตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมของโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ

1. ครูผู้สอนร้อยละ 90.20 ได้ทำการสำรวจสภาพนักเรียน โดยร้อยละ 52.17 ใช้แบบสำรวจของศูนย์แนะแนว ร้อยละ 76.09 ตอบว่า ผู้ที่ทำการสำรวจคือครูแนะแนว ครูผู้สอนร้อยละ 95.65 ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และนำไปใช้ประโยชน์โดยจัดบริการเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนร้อยละ 58.70 จัดบริการด้านอาชีพอีกร้อยละ 41.30

การสำรวจสภาพโรงเรียน ครูผู้สอนร้อยละ 78.43 ตอบว่า ได้มีการสำรวจ โดยร้อยละ 92.50 ใช้แบบสำรวจของศูนย์แนะแนว ร้อยละ 95.00 ตอบว่า ผู้ที่ทำการสำรวจคือครูแนะแนว ครูผู้สอนร้อยละ 100 ได้มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และร้อยละ 72.50 นำ

ผลการวิเคราะห์ที่ใช้ประโยชน์โดยจัดแผนการเรียนการสอน

การสำรวจสภาพชุมชน ครูผู้สอนร้อยละ 76.47 ตอบว่า ได้มีการสำรวจ โดยร้อยละ 74.36 ใช้แบบสำรวจของศูนย์แนะแนว ร้อยละ 74.36 ตอบว่า ผู้ที่ทำการสำรวจ คือครูแนะแนว ครูผู้สอนร้อยละ 79.49 ได้มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ร้อยละ 71.79 นำผลการวิเคราะห์ที่ใช้ประโยชน์ด้านอาชีพ และร้อยละ 28.21 เพื่อใช้ทรัพยากรนอกโรงเรียน

2. ครูผู้สอน ร้อยละ 84.31 จัดทำการปฐมนิเทศนักเรียน โดยร้อยละ 62.79 จัดแบบรวมกันทุกชั้น และร้อยละ 37.21 จัดแบบแยกกันทีละชั้น ครูผู้สอนร้อยละ 88.37 ตอบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฐมนิเทศระดับปานกลาง

ส่วนการปฐมนิเทศผู้ปกครอง ครูผู้สอนร้อยละ 80.39 ตอบว่า ไม่ได้จัดทำ แต่ร้อยละ 19.61 ได้จัดทำการปฐมนิเทศ โดยร้อยละ 70.00 จัดแยกกันทีละชั้น และครูผู้สอนร้อยละ 60.00 ตอบว่า ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

3. ครูผู้สอน ร้อยละ 78.43 ได้มีการตรวจสอบความสนใจและความสามารถ ด้านการงานอาชีพของนักเรียน โดยร้อยละ 70.00 ใช้แบบประเมินงานของศูนย์แนะแนว ครูผู้สอนร้อยละ 85.00 ทำการตรวจสอบนักเรียนเป็นบางชั้น ร้อยละ 87.50 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์จัดกลุ่มสนใจ และร้อยละ 12.50 นำมาจัดวิชาเลือก

4. ครูผู้สอน ร้อยละ 74.51 ได้มีการจัดกลุ่มสนใจอาชีพพิเศษให้นักเรียน โดยร้อยละ 81.58 ใช้วิธีสอบถามความสนใจแล้วนำมาจัดกลุ่ม ครูผู้สอนร้อยละ 63.16 ตอบว่า สามารถทำให้นักเรียนสนใจ และร้อยละ 34.21 ตอบว่า สามารถทำให้นักเรียนรู้และนำไปใช้ได้

5. การติดต่อบริษัท ครูผู้สอนร้อยละ 82.35 ยังไม่ได้ทำครูผู้สอนร้อยละ 56.86 ตอบว่า ยังไม่ได้ติดต่อบริษัท และครูผู้สอนร้อยละ 84.31 ตอบว่า ยังไม่ได้ติดต่อบริษัท งานระหว่างภาคเรียน

6. ครูผู้สอน ร้อยละ 72.55 มีการพานักเรียนไปดูงาน สัมผัสงาน โดยร้อยละ 81.08 ตอบว่า ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

7. ครูผู้สอนร้อยละ 58.82 ไม่ได้จัดทำกิจกรรมการจัดตลาดนัดในโรงเรียน แต่ร้อยละ 82.35 จัดทำกิจกรรมส่งเสริมการขายผลผลิต โดยร้อยละ 71.43 ตอบว่า จัดทำในรูปแบบสหกรณ์โรงเรียน ครูผู้สอนร้อยละ 64.71 จัดทำกิจกรรมส่งเสริมการขายรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งร้อยละ 90.91 ตอบว่า จัดในลักษณะช่วยเหลือกิจการพ่อแม่ และร้อยละ 9.09 ตอบว่า โรงเรียนหางานให้ทำ

8. ครูผู้สอนร้อยละ 92.16 จัดทำป้ายสนทนาศิลปะ โดยร้อยละ 78.72 จัดทำเรื่องบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ร้อยละ 76.60 จัดเรื่องอาชีพในท้องถิ่น และร้อยละ 74.47 จัดแนะแนวการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ครูผู้สอนร้อยละ 70.59 จัดทำกิจกรรมการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านอาชีพ

9. ครูผู้สอนร้อยละ 72.55 จัดทำการปัจฉิมนิเทศนักเรียน โดยร้อยละ 86.49 จัดทำในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 4 การประเมินผลโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

1. ครูผู้สอนร้อยละ 76.47 จัดทำการประเมินผลโครงการ โดยร้อยละ 51.28 ใช้แบบสอบถาม ร้อยละ 46.15 ใช้การสัมภาษณ์และเยี่ยมบ้าน และร้อยละ 43.59 ใช้วิธีการสังเกต

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูแนะแนวทุกคน และครูผู้สอนจำนวน 19 คน สรุปผลได้ดังนี้

1. ทุกคนมีความเห็นตรงกันว่ามีความพอใจมากที่สุดต่อการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียน
2. ทุกคนมีความเห็นว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพ และมีการพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกายดีขึ้น
3. ทุกคนลงความเห็นว่า ควรได้จัดดำเนินโครงการนี้ต่อไปจนถึงปี พ.ศ. 2534 และถ้ามีความพร้อมมากขึ้นก็จะดำเนินโครงการต่อไปอีก เพราะนักเรียนจะได้เป็นมนุษย์สังคมที่สมบูรณ์แบบช่วยเหลือตนเองได้ในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียน รวมทั้ง ความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา

1. ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

1.1 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ส่วนใหญ่มีประโยชน์ระดับปานกลาง ส่วนที่มี ประโยชน์มากสำหรับผู้สำเร็จการศึกษามี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการจัดร้านค้าหรือสหกรณ์ โรงเรียน ($\bar{X} = 2.70$) และกิจกรรมการให้ข้อมูลด้านอาชีพ ซึ่งมีกิจกรรมย่อยที่ให้ประโยชน์ ตามลำดับ คือ กิจกรรมการจัดบริการหนังสือด้านอาชีพ ($\bar{X} = 2.56$) กิจกรรมให้ชมสไลด์ทาง อาชีพ ($\bar{X} = 2.45$) และกิจกรรมให้ชมวิดีโอเทปทางอาชีพ ($\bar{X} = 2.34$)

2. ความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ในโรงเรียน

2.1 ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 93.22 เคยได้ฝึกปฏิบัติงานอาชีพที่ทำอยู่ใน ปัจจุบัน

2.2 ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 94.92 ตอบว่า โรงเรียนเคยให้ข้อมูล เกี่ยวกับอาชีพที่ทำอยู่

2.3 ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 98.31 ตอบว่า อาชีพที่ทำอยู่นี้โรงเรียนควร ให้นำไปสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ซึ่งอาชีพที่ผู้สำเร็จการศึกษาทำอยู่นั้นได้เสนอ ไว้ในอาชีพที่ควรจัดสอนในข้อ 2.6

2.4 อาชีพที่ควรส่งเสริมให้โรงเรียนนำไปสอนและฝึกปฏิบัติแก่นักเรียนคือ อาชีพเลี้ยงสัตว์และขยายพันธุ์พืช

2.5 ผู้สำเร็จการศึกษาได้นำความรู้จากโรงเรียนไปใช้ในการทำงานใน ด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้ ร้อยละ 75.42 ใช้ในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 48.31 ใช้สอบเข้าทำงาน และร้อยละ 44.07 ใช้ในการพิจารณาเลือกอาชีพ

2.6 กิจกรรมที่โรงเรียนควรจัดทำให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ใน การประกอบอาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนในโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ ได้เสนออาชีพต่าง ๆ ที่ควรจัดสอนในโรงเรียนดังต่อไปนี้

โรงเรียนสุตะโชติประชาสรรค์ ได้เสนออาชีพที่ควรสอนในโรงเรียน คือ ตัดผม เย็บผ้า งานจักสาน การขยายพันธุ์พืช ได้แก่ การตัดตา คอไก่ คอน การทาบกิ่ง และการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงปลาบ่อ และปลาตู้

โรงเรียนวัดพิพิธประสาทสุนทร ได้เสนออาชีพที่ควรสอนในโรงเรียน คือ ปลูกผัก เย็บผ้า เสริมสวย งานจักสาน ช่างไฟฟ้า ช่อมจักรยาน ถักสวิง และทำนุ้ยหมัก

โรงเรียนวัดลำปาง (บวรวิทยายน 3) ได้เสนออาชีพที่ควรสอนในโรงเรียน คือ เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา เลี้ยงหอย เลี้ยงไก่ ทอเสื่อ ถักสวิง ทำน้ำปลา การถนอมอาหาร การเลือกปลา การแคะหอย

2.7 โรงเรียนได้ให้ความรู้และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ร้อยละ 89.41 ทำให้รู้จักงานอาชีพต่าง ๆ มากขึ้น ร้อยละ 88.98 ตอบว่า ทำให้รู้แนวทางเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ ในโรงเรียน

1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า ประสบปัญหาน้อย
2. ปัญหาเกี่ยวกับครูแนะแนว ส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ ดังนี้ ครูแนะแนวมีความรู้และทักษะในด้านการแนะแนวอาชีพไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.87$) อันดับ 2 คือ ครูแนะแนวไม่ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาการแนะแนวมาโดยเฉพาะ ($\bar{X} = 2.63$) และ อันดับที่ 3 คือ ครูแนะแนวมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาทำงานด้านการแนะแนวอย่างเต็มที่
3. ปัญหาเกี่ยวกับคณะครูในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาน้อย ส่วนที่มีปัญหา ระดับปานกลาง คือ คณะครูขาดความเข้าใจในเรื่องการแนะแนวอาชีพ ($\bar{X} = 2.82$) และ คณะครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาช่วยทำงานด้านแนะแนวอาชีพ ($\bar{X} = 2.67$)
4. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลางเรียงตามลำดับ 3 อันดับดังนี้ อันดับที่ 1 ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ($\bar{X} = 3.02$) อันดับที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร ($\bar{X} = 2.89$) และ อันดับที่ 3 ผู้ปกครองไม่เชื่อถือ ไม่ยอมรับฟังคำแนะนำของทางโรงเรียน ($\bar{X} = 2.62$) และ ผู้ปกครองไม่สนใจบุตรหลานของตนถือว่าโรงเรียนรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว ($\bar{X} = 2.62$)

5. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาาระดับปานกลางเรียงตามลำดับ
3 อันดับดังนี้ อันดับที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่เรียนอ่อนมีพื้นฐานการเรียนต่ำ ($\bar{X} = 2.83$)
อันดับที่ 2 นักเรียนมักประพฤติฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.69$) อันดับที่ 3 นักเรียน
ไม่เห็นคุณประโยชน์ของโครงการ ($\bar{X} = 2.67$)

6. ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรในชุมชนที่จะส่งเสริมบริการแนะแนวอาชีพ ส่วนใหญ่
มีปัญหาาระดับปานกลาง คือ แหล่งบริการให้ความรู้แก่เด็กและสถานประกอบการในชุมชนไม่
เพียงพอ ($\bar{X} = 2.94$) ขาดทรัพยากรที่จะเชิญมาให้คำแนะนำแก่นักเรียน ($\bar{X} = 2.90$) และ
ขาดความร่วมมือจากบุคคลภายนอกในการจัดกิจกรรมการแนะแนวอาชีพ ($\bar{X} = 2.85$)

7. ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ ครูผู้สอนตอบว่า มีปัญหาาระดับปานกลางเรียงตาม
ลำดับ 3 อันดับดังนี้ อันดับที่ 1 ขาดคำร่าเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพสำหรับเพิ่มพูนความรู้แก่ครู
แนะแนวและคณะครู ($\bar{X} = 3.40$) อันดับที่ 2 วัสดุเครื่องใช้ในงานแนะแนวอาชีพมีไม่เพียงพอ
($\bar{X} = 3.33$) อันดับที่ 3 ขาดเอกสารเครื่องมือเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ ($\bar{X} = 2.96$) และ
การติดตามผลนักเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะขาดความร่วมมือจากนักเรียน ($\bar{X} = 2.96$)

8. ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการจัดบริหารแนะแนว
อาชีพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดังนี้

8.1 ต้องมีบุคลากรเพียงพอ และต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง มีความ
กระตือรือร้นในการทำงาน (ร้อยละ 45.83)

8.2 ต้องมีสถานที่และมีเงินงบประมาณเพียงพอ (ร้อยละ 51.11)

8.3 ควรจัดหาคำร่าและหนังสือสำหรับครู นักเรียนให้เพียงพอ
(ร้อยละ 42.55)

8.4 ควรได้รับการติดตามผลจากเจ้าของโครงการให้มากขึ้น (ร้อยละ
34.04)

มีบางท่านเสนอว่า การบริการแนะแนวอาชีพควรเริ่มชั้นมัธยมปีที่ 1 ขึ้นไป
เพราะเด็กชั้นประถมศึกษายังเล็กเกินไป (ร้อยละ 1.96)

๙. จากการประเมินผลโครงการนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการของกรมวิชาการได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การปฏิบัติงานตามโครงการแม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหลายอย่างดังกล่าวแล้ว แต่กระนั้นก็ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนางานอีกหลายด้าน เพื่อให้เกิดผลอย่างสมบูรณ์เต็มที่ ทั้งนี้อาจจะต้องพัฒนาทั้งความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรในโรงเรียน การประสานงาน และการพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งควรจะได้มีวิธีการดังนี้คือ

- ๙.๑ จัดประชุมประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกมี
- ๙.๒ จัดประชุมเพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน เพิ่มขึ้นในบางเรื่อง
- ๙.๓ ปรับปรุงการนิเทศและติดตามผลให้ใกล้ชิดมากขึ้น
- ๙.๔ จัดหาข้อมูลและเครื่องมือต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน ๓ คน สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ผู้บริหารทั้ง ๓ โรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกัน คือ ก่อนและหลังการจัดทำโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพได้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับโครงการแก่คณะครู มีการมอบหมายให้มิผู้รับผิดชอบต่อโครงการ ทุกโรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ทางจังหวัดคัดเลือกให้อยู่ในโครงการ โรงเรียนได้ใช้ประโยชน์จากโรงงานและแหล่งประกอบการ และทุกโรงเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ คือ มีฐานะยากจน สติปัญญาไม่ดี จึงควรได้ฝึกอาชีพที่ตนเองถนัด เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้

ปัญหาที่พบในการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพของผู้บริหารทั้ง ๓ โรงเรียน คือ ขาดครูแนะแนวโดยตรง และขาดงบประมาณในการสนับสนุนโครงการ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูแนะแนว จำนวน ๓ คน สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ครูแนะแนวทั้ง ๓ โรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกัน คือ ทุกโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมติดตามผลโครงการ โดยใช้แบบสอบถามคณะครูและนักเรียน การสอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพมีความเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ โรงเรียนควรฝึกอาชีพให้กับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ เพื่อให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือกันปฏิบัติงาน เพิ่มงบประมาณ และอบรมสัมมนาคณะครูในโรงเรียนให้เข้าใจโครงการมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของครูผู้สอน

ครูผู้สอนร้อยละ 62.75 มีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 80.39 เป็นหญิง ร้อยละ 90.20 มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 74.51 ทำหน้าที่อื่นด้วยนอกจากสอน และครูผู้สอนร้อยละ 82.35 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนว

จะเห็นว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีงานอื่นนอกเหนือจากการสอน จึงเป็นสาเหตุให้การเข้าร่วมปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพไม่ได้เต็มที่ และประกอบกับครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนว จึงทำให้ครูผู้สอนขาดความรู้ ประสบการณ์ ด้านการแนะแนวที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรเชษฐ จิตตะวิบูล (2526: บทคัดย่อ) และ จรัส สุขก่องวาริ (2519: 68) ซึ่งกล่าวว่า ปัญหาด้านการแนะแนวที่พบอย่างหนึ่ง คือ บุคลากรที่ทำหน้าที่แนะแนวขณะนี้ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากมีชั่วโมงสอนและทำงานอื่นมากเกินไป จึงทำงานด้านการแนะแนวได้ไม่เต็มที่ และสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องการมากที่สุดคือ ให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้เข้ารับการอบรมทางด้านการแนะแนว ปัญหาเรื่องครูผู้สอนไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนวนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และปัจจุบันนี้ก็ยังเป็นปัญหาอยู่ ยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งสภาพโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทราในปัจจุบัน การโยกย้ายครูผู้สอนมีตลอดเวลา ผู้ที่ได้รับการอบรมและปฏิบัติงานด้านแนะแนวต้องย้ายไปประจำโรงเรียนอื่น และผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ย้ายเข้ามาแทนทำให้เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องควรได้มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา เรื่องโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพอย่างค่อเนื่องสม่ำเสมอ อีกประการหนึ่งควรได้หาบุคลากรที่ทำหน้าที่และรับผิดชอบโครงการนี้โดยเฉพาะ เพื่อขจัดปัญหาที่ว่าครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนและทำงานอื่นมากเกินไป และควรมีการจัดตั้งกลุ่มคณะที่ปรึกษาด้านการแนะแนวอาชีพ โดยรับสมัครสมาชิกจากคณะครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีอาชีพหรือเป็นเจ้าของแหล่งประกอบการต่าง ๆ

2. สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 39.83 มีอายุ 12 ปี ร้อยละ 73.31 ทำงาน
อยู่บ้านนายจ้าง และร้อยละ 90.25 ได้รับความรู้จากโรงเรียนในการประกอบอาชีพ

จะเห็นว่าอายุของผู้สำเร็จการศึกษามีอายุยังน้อย แต่ก็ต้องออกไปประกอบอาชีพ
เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว พจน์ สะเพียรชัย (2529: 5-6) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อ
อาชีพมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและต่อชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด ซึ่งเป็นการเรียนโดย
การทำจริงปฏิบัติจริงที่บ้าน โดยมี พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง สอนถ่ายทอดกันมาอย่างไม่เป็นระบบ
แต่ก็สามารถทำได้จนเป็นอาชีพเลี้ยงคนและครอบครัว ตลอดจนเป็นผลผลิตขายเป็นเงินเป็นทอง
ถ้าวิเคราะห์แผนการศึกษาชาติทุกฉบับจะพบว่า ความคิดเรื่องการศึกษาเพื่ออาชีพที่มุ่งหวังเพื่อ
ให้คนไทยประกอบอาชีพอิสระนั้นได้มีการถ่ายทอดเจตนารมณ์ต่อ ๆ กันมาทุกยุคทุกสมัย ทั้งนี้เพราะ
บรรพบุรุษทางการศึกษาของไทยที่ผ่านมาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ
ดังนั้น คำกล่าวนี้จึงสนับสนุนให้มีการจัดการสอนด้านอาชีพหรือจัดในรูปของการจัดโครงการพัฒนา
แนะแนวอาชีพในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยของ บัญญา สิทธิผล
(2529 : 110) ได้เสนอแนะไว้ในงานวิจัยว่า ควรมีการจัดบริการแนะแนวอาชีพแก่เด็กนักเรียน
ก่อนที่จะเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพแก่นักเรียนอย่างกว้างขวาง
เพื่อให้เด็กเกิดค่านิยมในอาชีพที่เหมาะสม ดังนั้น โครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพนี้จึงมีความ
จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กในวัยนี้ เด็กจะนำเอาความรู้ที่ได้จากโรงเรียนไปใช้อย่างเต็มเม็ด
เต็มหน่วย เริ่มต้นจากสังคมบ้านและจะขยายวงกว้างไปถึงสถานที่ทำงาน ประสบการณ์ที่ได้
สั่งสมไว้จากโรงเรียนจะมีคุณค่าต่อเขามาก การได้รับความรู้ ประสบการณ์พื้นฐานจากที่
โรงเรียนจัดให้นับ เป็นสิ่งจำเป็นในสภาพสังคมปัจจุบัน

3. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ

ครูผู้สอนร้อยละ 72.55 ตอบว่า โรงเรียนได้มีการประชุมเพื่อชี้แจงโครงการ
ร้อยละ 48.64 มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการในระดับปานกลาง และร้อยละ
54.05 ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการอยู่ในเกณฑ์

จะเห็นว่ากลุ่มของครูผู้สอนที่มีจำนวนมากร้อยละ 48.64 ซึ่งไม่ถึงครึ่งหนึ่งของครูผู้สอนทั้งหมดมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการในระดับปานกลาง ทั้ง ๆ ที่ร้อยละ 72.55 ตอบว่า โรงเรียนได้มีการประชุมชี้แจงโครงการแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการประชุมอาจยังไม่ชัดเจน หรืออาจเป็นไปได้ที่คณะครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการแนะแนวอาชีพไม่ดีพอ ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้คณะครูเข้ารับการอบรมด้านการแนะแนวอาชีพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยเฉพาะโรงเรียนวัดพิศอบประสาทรควรได้มีการจัดประชุมเพื่อให้คณะครูได้ปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้เขาได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดต่าง ๆ ได้อย่างเสรี ควรจัดให้มีการศึกษา ดูงาน โครงการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนอื่น หรือจังหวัดอื่นที่เขาจัดทำอยู่ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่คณะครู

จากการสัมภาษณ์คณะครูเพิ่มเติม ทั้ง 3 โรงเรียนกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของโครงการในระดับโรงเรียนว่า โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนทักษะ ให้ประสบการณ์ความรู้ด้านอาชีพให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนได้นำแนวนโยบายของกรมวิชาการมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่

4. การจัดกิจกรรมของโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ

การจัดกิจกรรมตามโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพของครูผู้สอนในทุก ๆ กิจกรรม เฉลี่ยแล้วจัดได้คิดเป็นร้อยละ 70.42 ซึ่งเป็นผลจากการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อยรวม 16 กิจกรรมด้วยกัน

จะเห็นว่า การจัดกิจกรรมของครูผู้สอนจัดได้ค่าเฉลี่ยเป็นที่น่าพอใจ จะมีอยู่สองกิจกรรมย่อยที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดได้ไม่ดีเท่าที่ควร คือ กิจกรรมการปฐมนิเทศผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 19.61 และกิจกรรมการจัดหางานให้นักเรียนทำ คิดเป็นร้อยละ 9.09 จากบทความของ อนุพงศ์ สุขเกษม (2527: 55-56) ได้เสนอกิจกรรมแนะแนวที่ควรจัดขึ้นในสถานศึกษาคือการเชิญผู้ปกครองมาพบปะเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของบุตรหลานของตน ซึ่งก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่โรงเรียนควรจัดให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2516: 27-28) กล่าวว่า หลักการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา คือ โรงเรียนควรสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง เพราะจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความสะดวกในการขอความร่วมมือ

จากผู้ปกครองนักเรียน และควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบ้านกับโรงเรียน การสร้างความเข้าใจอันดีนี้อาจใช้วิธีการเผยแพร่ผลงานข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งตรงกับการวิจัยของ สาทรัมย์ แดงนาวา (2527: 167) และ สุรเชษฐ จิตตะวิบูล (2526: 135) ที่มีความเห็นตรงกันว่า ควรเพิ่มพูนความรู้ด้านการแนะแนวให้กับคณะครูและบุคลากรในโรงเรียนด้วยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา หรือการแจกเอกสารเพื่อคณะครู และบุคลากรในโรงเรียนจะได้นำไปปรับปรุงงานแนะแนวของโรงเรียนให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากในขณะนี้ เพราะเมื่อบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจดีเกี่ยวกับเรื่องการแนะแนว ก็จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ถ้านำมาพิจารณาแล้วจะพบว่า ได้จัดกิจกรรมโดยสอดแทรกหรือประยุกต์เข้ากับกระบวนการเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ และอีกส่วนหนึ่งจัดนอกเวลาเรียน โดยใช้เวลาพักกลางวัน ช่วงเลิกเรียน และวันหยุดต่าง ๆ จึงนับได้ว่าการจัดกิจกรรมตามโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมหลักสูตรการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้เป็นอย่างดี ช่วยทำให้การเรียนเนื้อหาวิชากลุ่มนี้เป็นรูปธรรม เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้ใช้ความสามารถ ความถนัดที่มีอยู่ในตัวได้เต็มที่

ส่วนการให้ความร่วมมือของครูผู้สอนในการปฏิบัติการอยู่ในเกณฑ์ดี จากผลอันนี้ถ้าผู้บริหารรู้จักใช้เทคนิคของการบริหาร การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคคล มีการเสริมแรง เช่น การยกย่องชมเชย และการเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ก็จะมีผลทำให้ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติงานคือโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา จะประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ในด้านการปฐมนิเทศผู้ปกครอง และการทำงานให้นักเรียนทำในขณะปิดภาคเรียนโรงเรียนโดยการนำของผู้บริหารควรต้องมีการประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ จัดทำกิจกรรมทางอาชีพที่เป็นประโยชน์และนักเรียนกับผู้ปกครองสามารถปฏิบัติได้ ได้แก่ การจักสาน การเพาะเห็ดฟาง การเพาะเห็ดหูหนู โดยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ทางการเกษตรมาสาธิตทดลอง ให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่พอว่างจากฤดูการเก็บเกี่ยวพืชผลแล้วผู้ปกครองก็จะมีเวลาว่าง และมีส่วนที่เหลือจากไร่ นา สวนของจังหวัดฉะเชิงเทราที่พอจะนำ

เอามาทำประโยชน์ได้ เช่น ฟางข้าว ใบมะพร้าว เป็นต้น นอกจากจะเป็นส่วนเสริมให้โครงการบรรลุเป้าหมายแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีรายได้พิเศษระหว่างปิดภาคเรียนอีกด้วย

การจัดหางานให้นักเรียนทำในขณะปิดภาคเรียน ต้องเลือกงานให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของแต่ละโรงเรียนด้วย ซึ่งงานที่ควรจัดหานักเรียนแต่ละโรงเรียน มีดังนี้

โรงเรียนสุตะโชติประชาสรรค์ ควรจัดหางานดังนี้คือ การปลูกผัก การเลี้ยงปลา การขยายพันธุ์พืช การจักสาน การเพาะเห็ด ฯลฯ

โรงเรียนวัดพิศุทธิประสาทสุนทร ควรจัดหางานดังนี้คือ การเพาะเห็ด การซ่อมรถจักรยาน การปลูกผัก การปลูกดอกไม้ เย็บผ้า ฯลฯ

โรงเรียนวัดกลาง (บวรวิทยายน 3) ควรจัดหางานดังนี้ การถักสวิต การแกะทอย การเลือกปลา การถนอมอาหาร ฯลฯ

5. การประเมินผลโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 76.47 จัดทำการประเมินผลโครงการ ส่วนมากมีความพอใจต่อการจัดโครงการนี้ และเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกายดีขึ้น ทุกคนลงความเห็นว่าควรจัดดำเนินการโครงการนี้ต่อไป

ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนได้เสนอแนะว่า โครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพที่โรงเรียนจัดทำอยู่ควรได้รับการนิเทศติดตามผลโดยหน่วยงานระดับจังหวัดและระดับกรมอย่างสม่ำเสมอ

6. ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

กิจกรรมที่ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ตอบว่า มีประโยชน์มาก ได้แก่ กิจกรรมการจัดร้านค้าหรือสหกรณ์โรงเรียน ($\bar{X} = 2.70$) และการบริหารหนังสือด้านอาชีพ ($\bar{X} = 2.56$)

จากผลการวิจัยจะพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาได้สัมผัสกับงานอาชีพที่โรงเรียนจัดให้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะประสบการณ์ของผู้จัดและงบประมาณมีจำกัด ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาจึงได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางกิจกรรมที่โรงเรียนจัดได้ และจัดได้ดังที่ผู้บริหารให้สัมภาษณ์ไว้ คือ กิจกรรมร้านค้าหรือสหกรณ์ของโรงเรียน นับว่ากิจกรรมทุกกิจกรรมที่โรงเรียนทั้งสามโรงเรียนจัดให้กับผู้สำเร็จการศึกษาล้วนมีประโยชน์ทั้งสิ้น ดังงานวิจัยของคูลิต สวัสดิภาพ (2526: 21) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดบริการแนะแนวทางอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่า เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้ถึงความถนัดและความสนใจของตนเอง มีทักษะในการตัดสินใจ การทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ถูกต้อง ปราศจากอคติและพิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เหตุผล เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาด้านอาชีพในอนาคต

7. ความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวทางอาชีพในโรงเรียน

ผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 93.22 ได้เคยฝึกปฏิบัติงานอาชีพมาก่อน
ร้อยละ 94.92 ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพจากทางโรงเรียน

จะเห็นว่าประสบการณ์ส่วนใหญ่ของผู้สำเร็จการศึกษาที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันรวมทั้งนำไปใช้ประกอบอาชีพนั้นได้รับมาจากการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวทางอาชีพในโรงเรียนเกือบทั้งสิ้น ผู้สำเร็จการศึกษาได้เสนอแนะถึงอาชีพที่ควรนำมาส่งเสริมให้โรงเรียนนำไปสอนและฝึกปฏิบัติแก่นักเรียน โดยร้อยละ 94.07 เสนออาชีพเกษตรกรรม และร้อยละ 45.76 เสนออาชีพอุตสาหกรรม และอาชีพต่าง ๆ ที่ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ได้เสนอไว้ดังนี้

โรงเรียนสุตะโชติประชาสรรค์ เสนออาชีพที่ควรสอนในโรงเรียนคือ ตัดผม เย็บผ้า งานจักสาน การขยายพันธุ์พืช และการเลี้ยงสัตว์

โรงเรียนวัดพิศประสาทสุนทร เสนออาชีพที่ควรสอนในโรงเรียน คือ ปลูกผัก เย็บผ้า เสริมสวย งานจักสาน และช่างไฟฟ้า

โรงเรียนวัดลำาง (บวรวิทยายน ๑) เสนออาชีพที่ควรสอนในโรงเรียน คือ เลี้ยงสัตว์บก และเลี้ยงสัตว์น้ำ

จะเห็นว่าโรงเรียนสุตะโชติประชาสรรค์และโรงเรียนวัดพิศประสาทสุนทร ได้เสนออาชีพไว้คล้ายคลึงกัน เป็นเพราะทั้งสองโรงเรียนนี้อยู่ใกล้ทำเลที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งอยู่ใกล้เมือง การคมนาคม สะดวก จึงมีบางส่วนเสนออาชีพช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และช่างไฟฟ้า ส่วนโรงเรียนวัดล่าง (บวรวิทยายน 3) เป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลแถบจังหวัดชลบุรีที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพจับสัตว์น้ำและเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ การเลี้ยงกุ้ง ปลา เลี้ยงสัตว์บก จึงทำให้อาชีพของผู้ปกครองในแต่ละท้องถิ่น เข้ามามีอิทธิพลกับการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในโรงเรียน โดยอิทธิพลนี้ถูกนำมาแก่นักเรียน นักเรียนมีความจำเป็นต้องนำความรู้ในอาชีพที่เสนอมานำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยบางคนนำไปเพื่อช่วยเหลือกิจการของผู้ปกครอง และบางคนนำไปเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้น เท่าที่ผ่านมาโรงเรียนทั้งสามโรงเรียนจึงจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ต่างกันออกไปตามสภาพของท้องถิ่น

8. ปัญหา อุปสรรคของการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

จากผลการวิจัยหอบสรุปปัญหา อุปสรรค ตามลำดับจากมากไปหาน้อย

3 ลำดับแรกดังนี้ อันดับหนึ่ง ขาดคำราเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพสำหรับเพิ่มพูนความรู้แก่ครูแนะแนวและคณะครู อันดับที่สอง วัสดุเครื่องใช้ในงานแนะแนวอาชีพมีไม่เพียงพอ และอันดับที่สาม ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

จากผลสรุปเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนส่วนใหญ่ก็เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ไม่อยู่ในระดับเป็นปัญหามากหรือมากที่สุด และส่วนใหญ่ก็มีทางแก้ไขได้เพียงได้รับการจัดสรรงบประมาณจากทางราชการหรือการจัดหางบประมาณของโรงเรียนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนถึงผู้ปกครอง เพราะฐานะผู้ปกครองก็เป็นปัญหาอยู่ด้วยเช่นกัน จรัล สุขก้องวาริ (2519: 68) ได้สรุปสภาพปัญหาของการแนะแนวไว้ข้อหนึ่ง คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานของตน มอบให้โรงเรียนรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้การแนะแนวขาดประสิทธิภาพ และมิงงานวิจัยอีกหลายท่าน ได้แก่ งานวิจัยของ วิไล พงศ์คำ (2519: 2) สุรเชษฐ จิตตะวิบูล (2526: 145) และ วิเศษ บุญย์ (2529: 159) ได้สรุปผลการวิจัยไว้สอดคล้องกันว่า ปัญหาของการแนะแนวอย่างหนึ่งที่โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาอยู่ก็คือ การขาดงบประมาณที่จะนำมาใช้เกี่ยวกับการแนะแนวของโรงเรียน และจากการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูแนะแนวทั้งสามโรงเรียนในโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ ซึ่งผู้บริหารและครูแนะแนวทั้งสามโรงเรียนได้ให้ข้อสัมภาษณ์ตรงกันว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ก็คือการขาดงบประมาณ ซึ่งทางราชการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพ ควรได้พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณให้กับโรงเรียนเป็นอันดับแรก ก็จะช่วยขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ได้โดยตรงจุด

๑. ข้อเสนอแนะของการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียน

๑.๑ จากการวิจัยนี้พบว่า ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดบริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดังนี้

- ๑.๑.๑ ต้องมีบุคลากรเพียงพอและมีความรับผิดชอบสูง
- ๑.๑.๒ ต้องมีสถานที่และมิงงบประมาณเพียงพอ
- ๑.๑.๓ ควรจัดหาตำรา เอกสาร สำหรับครูและนักเรียน
- ๑.๑.๔ ควรได้รับการติดตามผลจากเจ้าของโครงการให้มากขึ้น

๑.๒ จากข้อเสนอแนะของครูผู้สอนข้างต้นนี้จะมีประโยชน์อย่างมากต่อการปรับปรุงโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จรัล สุขก่องวาริ (2519: 73) กล่าวว่าทางโรงเรียนควรจัดดำเนินการเพื่อแก้ไข้ปัญหาของการจัดบริการแนะแนวดังนี้

- ๑.๒.๑ เพิ่มจำนวนครูแนะแนวในโรงเรียนให้มากขึ้น
- ๑.๒.๒ ให้มีการประชาสัมพันธ์การแนะแนวให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างกว้างขวาง
- ๑.๒.๓ จัดฝึกอบรมครูแนะแนว

๑.๓ ประทีพ จินตวรรณ (2529: 112) กล่าวว่า ควรจัดตั้งคณะกรรมการแนะแนวขึ้นในโรงเรียน นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2527: 26) กล่าวว่า ควรใช้บุคลากรที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นวิทยากร และควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้วิจัย

1. ผู้บริหารทุกระดับควรตระหนักในความสำคัญและหาทางสนับสนุนในการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างจริงจัง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนซึ่งได้แก่ การจัดให้มีการประชุม สัมมนา และจัดการอบรมบุคลากรในโรงเรียนอยู่เสมอ จัดหาข้อมูลและเครื่องมือต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น
3. สำนักงานการศึกษาจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดโครงการพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนให้เพียงพอ และโรงเรียนควรมีการเขียนแผนงานการใช้งานงบประมาณในโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณได้ตามเป้าหมาย
4. ควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
5. ผู้บริหารและคณะครูต้องติดต่อประสานงานกับแหล่งประกอบการ เพื่อให้นักเรียนได้ไปฝึกปฏิบัติและสัมผัสกับงานอาชีพ แหล่งประกอบการของจังหวัดฉะเชิงเทราที่ผู้วิจัยเห็นว่า มีประโยชน์คือโครงการนี้ ได้แก่ โรงงานไขผง ฟาร์มโคนม ฟาร์มไก่ไข่ บ่อเลี้ยงปลา บ่อเลี้ยงกุ้ง ฟาร์มเลี้ยงหอย ส่วนมะม่วง แหล่งประมงน้ำเค็ม ฯลฯ แหล่งประกอบการเหล่านี้จะให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง โรงเรียนจึงไม่ควรที่จะใช้วิธีการบรรยาย พาไปชมหรือสาธิต และควรให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติงานเหล่านั้นด้วยตนเองด้วย
6. ทางโรงเรียนควรจัดหาทุนหมุนเวียนให้นักเรียนขิมในการลงทุนทำกิจกรรมด้านงานอาชีพ
7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญด้านคำแนะนำอาชีพโดยเฉพาะมาเป็นผู้ประสานงานกับทางโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการแรงงานของสถานประกอบการหรือตลาดแรงงานในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ด้านคุณสมบัติของผู้จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นต้น